

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/114/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5113220756
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erik Varga
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:5113220756.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Erika Vargu a členov senátu – sudcov JUDr. Martiny Mochnáčovej a JUDr. Róberta Urbana, v spore žalobcov: 1/ A. B. C., nar. X. X. XXXX, bytom D., E. F. XXXX/X, 2/ G. F. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom D., H. XX, obaja právne zastúpení spoločnosťou JUDr. Magda Poliačiková, advokátka, s. r. o., so sídlom Žilina, Národná 17, proti žalovanému: I. J., nar. XX. X. XXXX, bytom D., K. XXXX/XX, právne zastúpený JUDr. Ivanou Tomkowou, advokátkou so sídlom D., L. X, o zaplatenie 26.480 eur s príslušenstvom, na základe odvolania žalobcu 1/ proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 6C/255/2013-798 zo dňa 25. 2. 2022, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e vo výroku I. o zamietnutí žaloby vo zvyšnej časti.

Rozsudok súdu prvej inštancie m e n í vo výroku II. tak, že žalobca 1/ má voči žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného, druhoinsťančného, ako aj dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom (v poradí druhým) okresný súd (ďalej v texte aj ako súd prvej inštancie) žalobu žalobcu 1/ vo zvyšnej časti zamietol.

2. Zameral sa pritom na posúdenie nároku žalobcu 1/ z titulu užívania predmetného pozemku za obdobie od 15. 2. 2012 – 30. 6. 2015 (ako aktuálny/zvyšný predmet konania) žalovaným, ako aj na určenie výšky náhrady za (v predchádzajúcom konaní súdmi už zistený rozsah užívania) tohto pozemku. Uviedol, že v označenom období žalovaný užíval pozemok na základe uznesenia Krajského súdu v Žiline zo dňa 25. 1. 2012, sp. zn. 10Co/312/2011, ktorým bola žalobcom 1/, 2/ nariadená povinnosť umožniť okrem iných subjektov aj žalovanému prístup a právo cesty peši a motorovými osobnými a nákladnými vozidlami k vymedzeným nehnuteľnostiam, a to do právoplatného skončenia konania o zriadenie vecného bremena, návrh na začatie ktorého bol okrem iných subjektov povinný podať aj žalovaný do 30 dní od právoplatnosti predmetného uznesenia.

3. Súd prvej inštancie v danej spojitosti konštatoval, že vzhľadom na existenciu súdneho rozhodnutia nariaďujúceho žalobcom 1/, 2/ strpieť prechod žalovaného cez pozemok parc. č. 1774/2, v prípade obmedzovania vlastníckeho práva žalobcu 1/ sa nejedná o bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného (nejedná sa totiž o majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol), ale ide o obmedzenie vlastníckeho práva nariadeného súdnym rozhodnutím. S poukazom na čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky preto ustálil, že základ nároku za dané obdobie, za ktoré žalobcovi 1/ prináleží z titulu užívania pozemku žalovaným náhrada, je daný.

4. Pri stanovení výšky náhrady okresný súd vychádzal zo znaleckého posudku č. 64/2017 Ing. Igora Brezianskeho. Upozornil, že nárok žalobkyne 2/ za celé uplatňované obdobie, ako aj nárok žalobcu 1/ bol

právoplatne priznaný na základe rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 6C/255/2013-410 zo dňa 30. 1. 2018. Dôvod, pre ktorý bol rozsudok zrušený, nespočíval v posudzovaní/stanovení náhrady za užívanie predmetného pozemku v rozhodnom čase podľa súdom ustanoveného znalca Ing. Brezianskeho, ako ani v skutočnosti, že náhrada poskytovaná žalobcom 1/, 2/ mala byť rozdelená podľa podielu výmery pozemkov jednotlivých vlastníkov, ktoré sú prístupné z dotknutého pozemku vo vlastníctve žalobcov 1/, 2/. Inými slovami, spôsob výpočtu náhrady spočívajúci v jej rozdelení nebol dôvodom, pre ktorý Najvyšší súd SR zrušil rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 10Co/268/2018-604 zo dňa 22. 8. 2019.

5. Okresný súd vyhodnotil, že najbližším inštitútom, ktorý zodpovedal užívaniu pozemku žalovaným za obdobie od 15. 2. 2012 – 30. 6. 2015 je inštitút vecného bremena spočívajúci v práve oprávnenej osoby k vecným bremenom zaťaženému pozemku. Pri výpočte vychádzal z ročnej náhrady za zriadenie vecného bremena, ktorá pre rok 2012 predstavovala sumu 639,88 eur (634,50 + 5,38 – podľa časti znaleckého posudku), pričom na žalobcu 1/ z uvedenej sumy pripadla na jeho spoluvlastnícky podiel (3/10) suma 191,96 eur za rok 2012, t. j. za obdobie od 15. 2. 2012 – 31. 12. 2012 ide o sumu 167,97 eur (191,96 : 12 x 10,5 mesiaca); pre rok 2013 predstavovala sumu 622,30 eur (617,07 + 5,23), pričom na žalobcu 1/ z uvedenej sumy pripadla na jeho spoluvlastnícky podiel suma 186,69 eur; pre rok 2014 predstavovala sumu 640,47 eur (635,08 + 5,39, pričom na žalobcu 1/ pripadla suma 192,14 eur; pre rok 2015 (do 30. 6. 2016) predstavovala sumu 307,93 eur (305,34 + 2,59), pričom na žalobcu 1/ z uvedenej sumy pripadla suma 92,38 eur; v súčte za obdobie od 15. 2. 2012 – 30. 6. 2015 v sume 639,18 eur.

6. Výrok rozsudku, na základe ktorého bol žalobcovi 1/ priznaný nárok voči žalovanému na zaplatenie sumy 758,64 eur s príslušenstvom nadobudol právoplatnosť dňa 20. 9. 2019, pričom okresný súd zdôraznil, že z vyššie prezentovaného výpočtu náhrady za užívanie pozemku za obdobie od 15. 2. 2012 – 30. 6. 2015 logicky vyplýva, že suma 758,64 eur, na ktorej zaplatenie právoplatne zaviazal súd žalovaného nemôže byť náhradou za užívanie pozemku v období od 1. 7. 2011 – 14. 2. 2012.

7. Táto totiž podľa znaleckého posudku Ing. Brezianskeho predstavuje za obdobie roku 2011 (od 1. 7. 2011 – 31. 12. 2011) sumu 318,23 eur (315,55 + 2,68 eur), pričom na žalobcu 1/ z uvedenej sumy pripadá na jeho spoluvlastnícky podiel suma 95,47 eur; za obdobie od 1. 1. 2012 – 14. 2. 2012 predstavovala sumu 79,99 eur (191,96 : 12 x 0,5 mesiaca) 639,88 eur ročne, na žalobcu 1/ pripadla na jeho spoluvlastnícky podiel suma 23,99 eur, čo v súčte na žalobcov 1/ podiel za obdobie od 1. 7. 2011 do 14. 2. 2012 činí sumu vo výške 119,46 eur; pričom súčet sumy stanovenej ako náhrada za užívacie pozemku za toto obdobie, a sumy stanovenej ako náhrada za užívanie predmetného pozemku za obdobie od 15. 2. 2012 – 30. 6. 2015 predstavuje sumu 758,64 eur (639,18 + 119,46), teda sumu, ktorá už bola žalobcovi 1/ právoplatne priznaná.

8. Súd prvej inštancie teda uzavrel, že nakoľko žalobcovi 1/ už bola náhrada za obdobie od 15. 2. 2012 – 30. 6. 2015 právoplatne priznaná, a to v rozsahu vypočítanom podľa stanovenia výšky náhrady v znaleckom posudku, žalobu žalobcu 1/ (z dôvodu, že nárok uplatnený nad súdom stanovenú sumu už v zostávajúcej časti nebol dôvodný) vo zvyšnej časti zamietol.

9. V zostávajúcej časti bol zamietnutý aj nárok žalobcu 1/ na náhradu nákladov vo výške 54 eur za znalecký posudok vyhotovený Ing. Ľubomírom Hurajtom, keď okresný súd konštatoval, že tento náklad nebol vynaložený v súvislosti s uplatnením pohľadávky žalobcu 1/ v tomto spore (účelom znaleckého posudku malo byť stanovenie všeobecnej hodnoty – ročného nájmu pozemku parc. č. 1744/2 v prospech stavby postavennej na p. č. 1744/5), a teda nie v prospech stavby vo vlastníctve žalovaného.

10. Záverom súd prvej inštancie poznamenal, že nemohol prihliadnuť na súkromný znalecký posudok Ing. Ľubomíra Bobuľu č. 64/2018, ktorý predložil žalobca po vrátení veci z dovolacieho súdu, a to aj s prihliadnutím na to, že dôvodmi zrušenia (prvého) rozsudku nebola skutočnosť posudzovania náhrady za užívanie dotknutého pozemku v zmysle znaleckého posudku Ing. Brezianskeho. Rovnako nebolo možné, podľa názoru okresného súdu, prihliadať na námietku žalobcu 1/ týkajúcu sa počiatku počítania úrokov z omeškania s poukazom na listiny na č. I. 465-466 (ktorých obsahom je výzva adresovaná žalovanému na zaplatenie dlžných súm z titulu užívania parcely č. 1744/2 a doručenka), keďže listina je datovaná dňa 13. 3. 2012, žalovanému bola doručená dňa 16. 3. 2012, na základe čoho okresný súd nevidel dôvod, pre ktorý žalobca 1/ predmetnú listinu nepredložil v rámci konania pred súdom prvej inštancie, ale až v rámci odvolacieho konania.

11. O trovách konania rozhodol okresný súd tak, že priznal žalovanému voči žalobcovi 1/ nárok na náhradu trov prvoinštančného, druhoinsťančného a dovolacieho konania v rozsahu 90,36 % v zmysle percentuálneho vyčíslenia úspechu a neúspechu žalobcu 1/ v spore.

12. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca 1/, ktorý sa domáhal, aby krajský súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, prípadne aby v zmysle § 388 CSP napadnuté rozhodnutie zmenil a zaviazal žalovaného na zaplatenie žalovanej sumy a takisto na náhradu trov konania a právneho zastupovania vo výške 100 %.

13. Zotrval na tom, že žalovaný užíval nehnuteľnosti v jeho spoluvlastníctve bez akéhokoľvek právneho dôvodu, vzhľadom na predbežné opatrenie – uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10Co/312/2011 zo dňa 25. 1. 2012, ktoré žalovanému nijaké právo nezakladalo, o. i. aj z dôvodu absentujúcej primeranej peňažnej náhrady, a teda dochádza k vzniku bezdôvodného obohatenia podľa § 451 ods. 1 OZ (plnenie bez právneho dôvodu), ktoré je žalovaný povinný vydať.

14. Pokiaľ ide o výšku nároku, žalobca 1/ za podstatné považoval povahu daného nároku, kedy ide o užívanie pozemku v jeho spoluvlastníctve – KNC parc. č. 1744/2, za účelom prechodu cez jeho pozemok k nehnuteľnostiam – budovám, stavbám a pozemkom vo vlastníctve tretích osôb. Výšku tohto nároku určil aj znalec Ing. Ľubomír Hurajt, PhD., ktorý stanovil všeobecnú hodnotu ročného nájmu pozemku za užívanie parcely č. 1744/2 v prospech stavby postavenej na parcele č. 1744/5 vo výške 13.068,87 eur. Svojim obsahom tak ide o právo zodpovedajúce vecnému bremenu, aj keď to znalec nazval ako nájom. Žalobca uviedol, že súdu predložil znalecký posudok Ing. Bobulu č. 64/2018, z ktorého vyplýva, že celková všeobecná hodnota práv a závad za rozhodné obdobie od 1. 7. 2011 do 30. 6. 2015 je vo výške 16.309,83 eur : 4 = 4.077,45 eur ročne. Nepovažoval za dôležité k akej nehnuteľnosti cez KNC parc. č. 1744/2 ohodnotil výšku odplaty znalec za prechod a prejazd predmetnej parcely, rozhodujúce je, že výšku odplaty za prechod a prejazd KNC parc. č. 1744/2 ohodnotil vo výške 13.068,87 eur. Rovnako spoločnosť ADMS s. r. o. vypracovala odborné vyjadrenie s odplatou za užívanie KNC parc. č. 1744/2 v období 1. 7. 2011 až 30. 6. 2015 vo výške 551,67 eur/mesačne, čo je 6.620,- eur ročne. Taktiež znalec Ing. Pavel Komárek predložil odborné vyjadrenie s výškou odplaty 6.620,- eur ročne.

15. Odvolateľ nesúhlasil, aby výška bezdôvodného obohatenia bola rozdelená medzi ďalších siedmich vlastníkov susediacich pozemkov, ktorí navyše neboli ani stranami sporu, a preto nie je možné rozhodovať bez nich o ich právach a povinnostiach. Poukázal na znalecký posudok Ing. Brezianskeho 64/2017, ktorý určil náhradu za zriadenie vecného bremena pre spoločnosť COOP za jednotlivé roky, a na rozsudok Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 21C/314/2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Co/12/2018, kde súd určil výšku bezdôvodného obohatenia za užívanie KNC parc. č. 1744/2 pre spoločnosť COOP za obdobie od 1. 1. 2013 do 30. 9. 2015 o 2.998 eur ročne vyššie ako v predmetnom znaleckom posudku. Žalobca 1/ uviedol, že pokiaľ teda vychádzame zo záveru Krajského súdu v Žiline v rozsudku zo dňa 22. 8. 2019 sp. zn. 10Co/268/2018 (bod 33), ako aj z napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, podľa ich názoru hodnotu vecného bremena je možné uhradiť v súhrne v celosti len jedenkrát, pričom suma určená uvedenými rozsudkami bratislavských súdov 3.180 eur ročne je suma, ktorá zodpovedá hodnote vecného bremena v súhrne, a teda podľa logiky Krajského súdu v Žiline, by už ostatní neoprávnení užívatelia prechodu a prejazdu parcely v jeho spoluvlastníctve v tomto období nemali hradiť žiadnu finančnú náhradu, čo je v rozpore so samotným tvrdením Krajského súdu v Žiline, kde sa uvádza, že ak právo prechodu realizuje viacero subjektov, je povinný platiť každý z nich, bez ohľadu na ich počet.

16. Ďalej sa žalobca domnieval, že výšku bezdôvodného obohatenia u žalovaného je potrebné ohodnotiť bez ohľadu na počet užívateľov pozemku v jeho spoluvlastníctve, keďže prechod a prejazd cez jeho pozemok vykonáva žalovaný v celom rozsahu, bez ohľadu na počet ďalších iných užívateľov. Časové hľadisko užívania pozemku záleží výlučne od rozhodnutia žalovaného a pre danú vec považoval žalobca za irelevantné, či žalovaný bude pozemok v jeho spoluvlastníctve používať ako príjazdovú cestu cez deň, v noci alebo cez sviatok. Žalobca uviedol, že predložil súdu zmluvy o užívaní pozemku, z ktorých je zrejmé, že I. J. platil mesačne 350 eur, A. F. E. 225 eur a spoločnosť EKOKROK s. r. o. sa zaviazala späťne uhradiť za užívanie predmetnej nehnuteľnosti mesačne 1.080 eur, čo spolu činí 1.655 eur : 3 = priemerne 551,667 eur mesačne. Uvedenú sumu považoval za obvyklú cenu, za ktorú sa v danom mieste a v danom čase platilo za užívanie predmetnej nehnuteľnosti; z toho 30 % je 165,50 eur x 12 mesiacov 1.986 eur/ročne, pričom v zmenenom návrhu zo dňa 30. 6. 2017 si uplatňuje sumu 1.546,68 eur. Krajský súd v uznesení zo dňa 22. 8. 2019 v bode 30 uvádza, že „v súdenom prípade to ohľadom stanovenia hodnoty odplaty ani dosť dobre nie je možné, keďže bolo predložených viacero podkladov so zásadne odlišnými hodnotami vychádzajúcimi zo zásadne odlišných základov (nájom, užívanie na prechod a prejazd, resp. právo zodpovedajúce vecnému bremenu prechodu a prejazdu)“. Uvedené tvrdenie považoval za rozporné s vykonaným dokazovaním, pretože jednotlivé zmluvy o užívaní pozemku deklarujú len prechod a prejazd cez jeho parcelu, čo vyplýva z ich obsahu a ani na žiaden iný účel sa parcela v jeho spoluvlastníctve využívať nedá. Práve z týchto zmlúv (spriemerovaním ich výšky) vychádzal Okresný súd Bratislava II a Krajský súd v Bratislave pri rozhodovaní v konaniach sp. zn.

21C/314/2015 a sp. zn. 3Co/12/2018. Odlišné hodnoty odplaty sa odvíjajú od toho, na aký účel jednotliví neoprávnení užívatelia pozemok v jeho spoluvlastníctve na prechod kamiónmi za účelom zásobovania obchodného domu železiarskym tovarom pre plochu cca 3.000 m² a spoločnosť COOP využíva prechod a prejazd na zásobovanie ťažkými nákladnými autami, pretože zásobovala materiálom svoju rozsiahlu výrobnú činnosť.

17. Pokiaľ došlo k zmene návrhu dňa 30. 6. 2017, a to na výšku 1.546,68 eur/ročne (z odôvodnenia podania vyplýva, že výška uplatňovanej sumy bola upravená v zmysle posudku Ing. Breznianskeho), žalobca uviedol, že súdy nesprávne túto úpravu výšky žalovanej sumy interpretovali tak, že údajne nespochybňovali hodnotu odplaty stanovenej znaleckým posudkom. Uvedené nepovažoval za pravdivé, keď hodnotu odplaty stanovenú znaleckým posudkom spochybnil tým, že výšku žalovanej sumy neupravil podľa znaleckého posudku Ing. Breznianskeho. Predmetný znalecký posudok stále spochybňoval, o čom svedčí aj sťažnosť, ktorú podal na MS SR (sťažnosť kvôli posudku).

18. Žalobca tiež poukázal na to, že podľa judikatúry sa výška bezdôvodného obohatenia určuje podľa toho, za čo sa hodnota práv a závad spočívajúca v práve prechodu a prejazdu cez cudziu parcelu v danom mieste a danom čase reálne uhrádza. Príslušná peňažná čiastka má byť čiastkou tržnou a za účelom jej zistenia sú najvhodnejšie správy realitných kancelárií, či už miestnych, Národnej asociácie realitných kancelárií Slovenska o jej výške v rozhodnom období v danom mieste a čase. Zdôraznil, že nikdy nemal v úmysle zmeniť právny názor, že výška odplaty sa má odvíjať od odplaty, ktorá sa v danom mieste a v danom čase uhrádza a tým, že znížil výšku žalovanej istiny ju len priblížil práve k tej sume, za ktorú sa v danom mieste a v danom čase, výška bezdôvodného obohatenia uhrádza (podľa predložených zmlúv).

19. Ku konštatácii súdu, že v jednotlivých zmluvách sú hodnoty odplaty odlišné, uviedol, že výška odplaty sa odvíja od dohody medzi vlastníkom pozemku a tým, kto realizuje prechod a prejazd. Stanoviť výšku odplaty v danom mieste a v danom čase je možné priemerom jednotlivito uzavretých zmlúv. Z uvedeného dôvodu nepovažoval odlišné hodnoty za dôvod, pre ktorý by súd zmluvy nebral do úvahy. Predložil a poukázal na odborné vyjadrenie spoločnosti ADAMS s. r. o., ktorá v rozhodnom období považovala odplatu vo výške 551,67 eur za cenu obvyklú, rovnako ako aj súdny znalec Ing. Komárek, ktorý výšku obvyklej odplaty potvrdil. Sumu, ktorú určil súd prvej inštancie vo výške 50,- eur mesačne za užívanie KNC parc. č. 1744/2 žalovaným v rozhodnom období za účelom prechodu a prejazdu k jeho v tom čase už postavenému dvojpodlažnému obchodnému domu, ktorý žalovaný zásoboval aj kamiónmi (t. j. nákladnými vozidlami o váhe vyššej ako 7500 kg), pričom zásobovaná obchodná plocha má výmeru cca 3.000 m², považoval za 11 násobne nižšiu ako preukázateľnú obvyklú cenu v danom mieste a v danom čase, ktorá sa za prejazd a prechod k stavbám cez pozemok v jeho spoluvlastníctve reálne platila, a ktorá bola považovaná za cenu tržnú.

20. Zároveň odvolateľ nepovažoval za logické tvrdenie Krajského súdu v Žiline, že hodnota vecného bremena musí byť uhradená v súhrne len jedenkrát, keďže z obsahu právoplatných rozhodnutí bola určená odplata prakticky v celkovej výške práv a závad za prechod a prejazd cez uvedenú parcelu. K právnej otázke prípadného rozdelenia bezdôvodného obohatenia s ohľadom na počet užívateľov cudzieho pozemku poukázal na stanovisko Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co/79/2016 zo dňa 28. 3.2018.

21. Spochybnil metodiku, na ktorú poukázal okresný i krajský súd, keď mal za to, že žiadna metodika sa v spise nenachádza, ani odkaz na ňu a mal za to, že otázka prípadného delenia odplaty za vecné bremeno nie je otázka znalecká ale právna, ktorú musí súd vyriešiť. Žalobca nevidel dôvod na delenie odplaty za vecné bremeno medzi jednotlivých užívateľov, a tvrdil, že každý neoprávnený užívateľ jeho pozemku musí za možnosť oprávnenia prechodu a prejazdu cez jeho pozemok platiť odplatu.

22. V príkrom rozpore s obsahom spisu považoval tvrdenie krajského súdu o nepreukázaní doručenia výzvy na plnenie, pretože na č. I. 465 sa nachádza výzva žalobcov žalovanému zo dňa 13. 3. 2012 a na č. I. 466 je doručka podpísaná žalovaným dňa 16. 3. 2012, ktorá preukazuje doručenie predmetnej výzvy žalovanému. Odvolateľ poukázal, že sporové konanie sa začalo návrhom zo dňa 28. 6. 2013, a preto s poukazom na ust. § 470 a § 153, 154 CSP sa domnieval, že súd bol povinný prihliadať na preukázateľnú výzvu adresovanú žalovanému. Žalobca predložil súdu znalecký posudok Ing. Bobulu č. 64/2018, ktorý vyčíslil celkovú všeobecnú hodnotu práv a závad za rozhodné obdobie od 1. 7. 2011 do 30. 6. 2015 vo výške 16.309,83 eur : 4 = 4.077,45 eur. Uvedené znamená, že ročná odplata za rozhodné obdobie je vo výške 4.077,45 eur, čo mesačne predstavuje sumu 339,78 eur a z toho 30 % je 101,93 eur. Podľa rozsudku Okresného súdu Žilina v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Žiline je však hodnota odplaty za všeobecnú hodnotu práv a závad u žalobcu 1/ 15,- eur mesačne, čo je oproti znaleckému posudku Ing. Bobulu rozdiel 86,93 eur mesačne v jeho neprospech.

23. Podľa žalobcu súd nárok za obdobie od právoplatného predbežného opatrenia nesprávne kvalifikoval ako záväzkový vzťah v zmysle § 489 OZ, ktorý záver žalobca považoval za rozporný s ustálenou konštantnou judikatúrou. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo 52/2009, podľa ktorého ak nie je v občianskoprávnej rovine (napr. zmluvou) upravené užívanie pozemku vlastnícky patriaceho tretej osobe, má to za následok vznik bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného plnením bez právneho dôvodu (§ 451 ods. 2 OZ), pretože aj keď existuje právny dôvod užívania cudzieho pozemku (napr. predbežné opatrenie) nejde o titul, podľa ktorého by žalovanému vzniklo oprávnenie na užívanie cudzieho pozemku. Žalovaný potom užíval v rozhodnom období predmetný pozemok bez právneho titulu, čo znamená, že majetkovým vyjadrením jeho prospechu by mala byť peňažná čiastka, ktorá zodpovedá čiastkam vynakladaným obvykle v danom mieste a čase za užívanie (vecné bremeno) obdobnej veci, ktorú by užívateľ (oprávnený z vecného bremena) bol povinný plniť podľa platne uzavretej zmluvy o zriadení vecného bremena. Taktiež poukázal na právny názor vyjadrení v rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co/79/2016 (taktiež v jeho právnej veci), podľa ktorého užívanie pozemku žalobcov žalovaným (ako prístupovú cestu) možno kvalifikovať ako bezdôvodné obohatenie, keďže toto nie je podložené žiadnym právnym vzťahom medzi stranami sporu (ide o prípad užívania cudzej veci bez právneho dôvodu), právny dôvod na užívanie tu nezakladajú ani nariadené predbežné opatrenia, keďže tieto neriešia existenciu/neexistenciu právneho vzťahu medzi stranami sporu, ale boli vydané len za účelom potreby dočasne upraviť pomery medzi stranami sporu (avšak bez založenia nejakého právneho vzťahu – titulu na užívanie).

24. Pokiaľ ide o výšku peňažnej náhrady (výšku žalovaného nároku), súd mal k dispozícii zmluvy o užívaní pozemku uzavreté s A. E. zo dňa 23. 10. 2010, z ktorej bola zrejماً obvyklá cena za užívanie pozemku vo výške 551,- eur/mesačne. Predmetné zmluvy o užívaní ich parcely nenesú charakter nájomnej zmluvy, ale z ich obsahu vyplýva, že účelom je prechod a prejazd viacerých subjektov cez ich parcelu a za týchto okolností a splnení všetkých týchto podmienok bola dohodnutá peňažná suma, ktorá zodpovedá sumám vynakladaným zvyčajne v danom mieste a čase na využívanie veci v priemere vo výške 551,-eur mesačne, pričom táto suma podľa odborného vyjadrenia zodpovedá peňažnej sume, ktorú by mal platiť žalovaný aj v období od 1. 7. 2011 do 30. 6. 2015.

25. Čo sa týka rozdelenia odplaty medzi užívateľov/vlastníkov, ktorí prístupujú k svojim stavbám cez dotknutý pozemok žalobcov, krajský súd sa s názorom okresného súdu stotožnil, pričom žalobca považoval predmetné stotožnenie za ničím neodôvodnené. Za pochopiteľné a logické považoval, že ten užívateľ parcely, ktorý má právny titul na jej užívanie, sa nemôže finančne podieľať na náhrade za vecné bremeno žalovaného, ktorý užíva predmetnú parcelu bez právneho dôvodu. Súd však aj takéhoto užívateľa zaradil medzi užívateľov, ktorí by sa mali podieľať finančne žalovanému vo výške 11,09 % na jeho finančnej náhrade za vecné bremeno za užívanie cudzej veci bez právneho titulu. Jediným užívateľom jeho pozemku je pritom žalovaný, ktorý ho užíva bez právneho titulu a preto je povinný uhradiť finančnú náhradu za vecné bremeno za užívanie dotknutej parcely vo výške 100 %. Nadväzne poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co/79/2016 zo dňa 28. 3. 2018, kde je uvedené, že: „výšku bezdôvodného obohatenia u žalovaného možno ohodnotiť ohľadu na počet užívateľov tejto komunikácie, nakoľko právo prechodu a prejazdu cez pozemok žalobcov je žalovanému priznané v celom rozsahu, bez ohľadu na počet ďalších užívateľov (resp. nie je ďalšími užívateľmi tohto pozemku obmedzené). Inými slovami, žalovaný môže cez pozemok žalobcov prechádzať kedykoľvek bez obmedzenia právami ďalších užívateľov, a to i v noci v akomkoľvek počte áut a chodcov. Je preto irelevantné i tvrdenie žalovaného, že žalovaný toto právo nevyužíva 7 dní v týždni, 24 hodín denne. Časové hľadiska užívania pozemku žalobcov záleží výlučne od rozhodnutia žalovaného a je pre danú vec irelevantné, či žalovaný bude používať pozemok žalobcov ako príjazdovú cestu v noci, cez deň, alebo cez sviatok“. Na rozdiel od tvrdenia súdu v danej veci, ktorá uvádza presný opak, a to, že žalovaný je ďalšími užívateľmi pozemku obmedzovaný a toto tvrdenie nebolo ničím konkretizované.

26. Pri logickom uvažovaní považoval žalobca za nezmysel, aby žalovaný bol zaviazaný zaplatiť z finančnej náhrady za vecné bremeno žalobcom 29,73 %, čo by pri šírke pozemku 4 metre znamenalo, že by mohol užívať pozemok o šírke 1,18 metra. Percentuálnym rozdelením užívania cudzieho pozemku a určením percentuálnej náhrady za vecné bremeno by bolo znemožnené ktorémukoľvek subjektu užívať predmetný cudzí pozemok, jeho užívanie na prechod a prejazd je možné len v celom rozsahu. Podľa jeho názoru súdy opakujú, že sa stotožnili s použitou metódou znalca Ing. Brezianskeho, pričom túto metódu považoval za nelogickú a nesprávnu, keďže výmera pozemkov jednotlivých vlastníkov pozemkov nie je v žiadnej príčinnej súvislosti s intenzitou prechodu a prejazdu cez cudzí pozemok v jeho spoluvlastníctve a neodzrkadľuje mieru užívania sporného pozemku jednotlivými subjektami.

27. Odvolanie podal žalobca i proti výroku o trovách konania. V tejto spojitosti poukázal na to, že ani nová právna úprava nevylučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu

trov konania v prípadoch, keď výška plnenia závisí od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, a to z hľadiska výsledku v zásade zhodne ako podľa doterajšej právnej úpravy. Zdôraznil, že v konaní bol úspešný v celom rozsahu napriek skutočnosti, že mu nebolo priznané bezdôvodné obohatenie vo výške vyplývajúcej zo znaleckého posudku, ktorý predložil k žalobe. Za podstatné totiž považoval to, že právo na vydanie bezdôvodného obohatenia mu bolo priznané za celé žalobou požadované obdobie, pretože v danom prípade treba rozlišovať, čo je hlavné a čo je sprevádzajúce. Za hlavné považoval to, že žalovaný užíval jeho pozemky bez zaplatenia akejkoľvek náhrady a sprevádzajúca je výška náhrady za takéto užívanie pozemku. Ak mal teda plný úspech v hlavnej časti konania, za potrebné považoval mu priznať procesný úspech v plnom rozsahu, vychádzajúc z prisúdenej istiny, lebo výška bezdôvodného obohatenia je iba druhotná a nadväzujúca. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku.

28. Vyjadrenie k odvolaniu nebolo podané.

29. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 ods. 1 CSP), po zistení, že odvolanie podala subjektívne legitimovaná (neúspešná) strana sporu (§ 359 CSP), v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), vec preskúmal v rozsahu a z dôvodov vymedzených v odvolaní (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP), a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP) rozsudok okresného súdu v meritornej časti potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny a vo výroku o trovách konania zmenil podľa § 388 CSP tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

30. Zodpovedajúco aktuálnej procesnej situácii posudzovanej veci okresný súd primárne vymedzil, že v štádiu po dovolacom konaní nevyriešenou (z rozsahu pôvodne uplatnených nárokov žalobcov 1/ a 2/) ostala (práve a len) otázka týkajúca sa nároku žalobcu 1/ z titulu užívania sporného pozemku žalovaným za obdobie od 15. 2. 2012 – 30. 6. 2015.

31. Opísaný (zvyšný) nárok „pokrýva“ zamietajúci výrok okresného súdu, tvoriaci predmet odvolacieho prieskumu. Pre komplexnosť na tomto mieste krajský súd dodáva, že hoci v rámci dovolania žalobca 1/ nenamietal nepriznanie (aj) nároku na náhradu nákladov vo výške 54 eur za znalecký posudok vyhotovený Ing. Ľubomírom Hurajtom, dovolací súd zrušil rozsudok aj v tejto časti (bez vyjadrenia sa k tomuto nároku). Okresný súd sa preto musel opätovne zaoberať (a zaoberal) aj týmto čiastkovým nárokom - bod 9 tohto odôvodnenia. Náležite pritom konštatovať, že sa nejedná o položku, ktorá by bola vynaložená za účelom majetkoprávneho usporiadania práv zo strany žalobcov k žalovanému, ale týka sa ročného nájmu pozemku parc. č. 1744/2 v prospech stavby postavenej na parc. č. 1744/5, ktorá je vo vlastníctve úplne iného subjektu.

32. Pokiaľ ide o vyššie vymedzený (ostávajúci) sporný nárok (bod 31 tohto odôvodnenia), v relevantnom období, t.j. od 15. 2. 2012 – 30. 6. 2015 bol žalovaný oprávnený užívať dotknutý pozemok žalobcu/ žalobcov na základe rozhodnutia súdu – uznesenia Krajského súdu v Žiline č. k. 10Co/312/2011 zo dňa 25. 1. 2012, ktorým boli dočasne upravené pomery vo vzťahu k užívaniu pozemku v podielovom spoluvlastníctve žalobcov 1/, 2/ tak, že žalobcovia boli povinní umožniť žalovanému prístup a právo cesty peši a osobnými a nákladnými motorovými vozidlami k špecifikovaným nehnuteľnostiam žalovaného a zdržať sa akéhokoľvek konania smerujúceho k zamedzeniu takéhoto prístupu a práva cesty. Nejedná sa preto o bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného (majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením bez právneho úkonu, plnením z neplatného úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol), ale o obmedzenie vlastníckeho práva nariadeného súdnym rozhodnutím. Nie je preto – ako vyslovil dovolací súd - vylúčené poskytnutie náhrady žalobcovi 1/ prostredníctvom priamej aplikácie noriem v ust. čl. 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd a v čl. 20 ods. 4 Ústavy SR.

33. Ako však správne vyhodnotil súd prvej inštancie práve takýto nárok – náhrada pri kvalifikovanom zásahu do práv žalobcu 1/ - a za toto obdobie už bol právoplatným rozsudkom okresného súdu žalovanému 1/ priznaný. Uvedené vyplýva z rozsudku okresného súdu č.k. 6C 25/2013-410 zo dňa 30.1.2018 (predovšetkým body 42 – 45 jeho odôvodnenia), ktorý v tejto časti nadobudol právoplatnosť 20.9.2019 (v spojení s rozsudkom KS ZA sp. zn. 10Co/268/2018 z 22.8.2019) a v rámci ktorého okresný súd explicitne uvádza ako titul žalobcovi 1/ priznaného plnenia: „povinnosť, ktorú možno vyvodiť zo znenia čl. 20 ods. 4 Ústavy SR, t.j. poskytnúť žalobcom primeranú náhradu v peňažnej forme“.

34. Pokiaľ teda dovolací súd (bod 30 veta prvá uznesenia 4Cdo/26/2020 z 29.7.2020) konštatuje, že „súdy nižších inštancií nepriznali žalobcovi nárok za obdobie od 15.2.2012 do 30.6.2015“, uvedené, ako

to podrobne ozrejmil/špecifikoval súd prvej inštancie, nezodpovedá právoplatnému stavu v dotknutej veci, keďže žalobcovi 1/ bol za obdobie 15.2.2012-30.6.2015 priznaný nárok (práve) titulom priamej aplikácie čl. 20 Ústavy SR.

35. Čiastočné zamietnutie žaloby okresným súdom nepredstavuje/neznamená (nemohlo znamenať, keďže tento nárok bol priznaný) zamietnutie predmetného nároku žalobcu 1/, týkalo sa (zamietnutia časti) úroku z omeškania, nároku za vyhotovený znalecký posudok Ing. Ľubomírom Hurajtom a prevyšujúcej časti nároku žalobcov (nad priznanú sumu).

36. Je preto nevyhnutné uzavrieť/zhrnúť, že žalobcovi 1/ bol za obdobie 15.2.2012-30.6.2015 priznaný nárok vo výške 639,18 eur a to titulom (práve) priamej aplikácie čl. 20 Ústavy SR, t.j. presne tak, ako to požaduje dovolací súd.

37. Pokiaľ ide o stanovenie výšky náhrady, dôvodne okresný súd argumentuje, že dovolací súd žiadnym spôsobom nespochybnil správnosť postupu/metodiky pri stanovení náhrady za užívanie dotknutej parcely podľa výpočtu súdom ustanoveného znalca. Jedinou „výtkou“ dovolacieho súdu (ktorá tým vymedzila faktický predmet ďalšieho konania) bol už spomenutý záver, že „súdy nižších inštancií nepriznali žalobcovi nárok za obdobie od 15.2.2012 do 30.6.2015“. Preto nie je ani možná dodatočná korekcia (tých) záverov, ktoré odvolací súd v súvislosti so samotným výpočtom nároku už vyslovil v rámci odôvodnenia (právoplatných) potvrdzujúcich výrokov v rozsudku zo dňa 22.8.2019. Podstatná časť odvolacej argumentácie (smerujúca k spochybneniu použitej metodiky výpočtu) tak postráda právnu relevanciu vo vzťahu k aktuálnemu predmetu odvolacieho konania (ktorým je záver, že sporný nárok priznaný bol).

38. Opísané vo svojom súhrne viedlo krajský súd k potvrdeniu napadnutého rozhodnutia v merite veci – vo zvyšnej časti žaloby, pre jeho vecnú správnosť.

39. Naopak, opodstatnené je odvolanie podané do výroku II, t. j. ohľadne trov konania. Zásada úspechu je totiž v takýchto prípadoch (pozri napr. Števček, M. a kol., Civilný sporový poriadok. Komentár. C. H. Beck, 2016, str. 926 a nasl.) korigovaná práve v dôsledku špecifika predmetného konania, keďže výška plnenia závisela od znaleckého posudku. Určujúcim je potom jednoznačné konštatovanie danosti nároku (jeho základu) žalobcov, pričom samotná výška nároku je daná „len“ znaleckým posudkom. Za plne úspešného vo veci samej je teda namieste považovať žalobcu 1/.

40. O konečnej/konkrétnej výške trov prvoinštančného odvolacieho, ako i dovolacieho konania rozhodne postupom podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie.

41. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním senátu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie z dôvodov vymedzených v § 420 a § 421 CSP. Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom a dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí v prípadoch vymedzených v § 429 ods. 2 CSP.